

A szomszéd tüze

Azt nem, azt talán nem lehet mondani, hogy akarattal törte össze a fejét. És az is lehet, hogy ha akarta is, nem így, nem ilyen totálkárosra, kómásra. Visszafordíthatatlan agykárosodottra önmagát. Az biztos.

De kíváncsi azért lehetett. Kíváncsi arra, hogy szeretik-e vagy csak a pénze kell, ahogy eddig is. Mert visszajött férfi volt, elkóborolt bárány ráadásul. És lehet, hogy elkóborlása is, másba szerelmesedése is ezért volt. Hogy megtudja, csak a pénz, csak a pénz egyedül. Vagy ő is, egy kicsit ő is számít-e valahol, valamikor.

Csak eljátszott a gondolattal, ahogy több millió európai pár olykor, hogy vajon csak a szükség, a lakás, a lakhatóság árának égbe emelkedése köt-e össze bennünket, vagy van ott még más is. De kómában csak ő van. Ez a férfi. Ez, aki kicsit talán kíváncsiabb és szabadlelkűbb volt nálunknál. És játékosabb. És kész az élet kihívásaira. Arra, hogy mérlegre tegye önmagát. Hogy kérdezzen, megkérdezze feleségét és felnőtt gyerekeit, hogy hogy is van ez? Hogy tudtak-e élni nélküle, mikor ő elbitangolt egy időre? Tudtak hát, hiszen ő végig támogatta anyagilag a gyerekeket. A felesége pedig sportot űzött abból, hogy elartsa magát, mindig vigyázott rá, hogy a gyerektartásból órá egy forint se jusson. És nem is tört meg. Gyorsan tipizálta a férjét, hisz van ilyen, egy fiatal fruska elcsavarta a fejét a középkorú cégvezetőnek. Hát mi van ebben? Mintha a cégtulajok eleve azért tollasodnának, hogy egyszer majd biztosan elcsavarja a fejüket egy fiatal lány. S mintha ki is virult volna az asszony, a feleségnek elnyűtt, mert kipróbálhatta magát. Amúgy is nyitott és kedves volt mindig, de ahogy magára maradt, s egy kézlegyintéssel elintézte a férj szerelembe esését, dőlt hozzá a segítség. A munka, állás és szezonális segítség. Jókedvű, nyílt és kedves volt mindig, igazi keljfeljancsi. Vagyis Juli. És jó sok másodvirágzásra hagyott bimbaja lehetett, mert kivirult egészen. És válogatott a jelentkező munkák és férfiak között. S mivel sokat dolgozott, elkényelmesedett a magánéletében. Takarékra állította magát odahaza. Szépen, pontosan megszervezte a házimunkát, beosztotta a pénzt, és befogadta ágyába is a szomszédot, aki segített begyűjtani a lányoknak, a gyerekeknek, ha az anyjuk távol volt.

És akkor is begyűjtott olykor, mikor már visszatért a házba a férj, a játékos, a kíváncsi, aki, mivel kicsit függetlenebb volt a pénztől, azt hitte, lehet. Lehet bármiben megmerítkezni, anélkül, hogy a lelke elveszítené a szabadságát. Hogy lehet szabadnak maradni, amikor nem lehet. Amikor másnak már régen nem lehet, amikor már ő is csak hiszi magáról, hogy lehet. És tényleg hagyta, hogy átjárjon a szomszéd, ahogy régen. Amikor ő még javában kergette a boldogság madarát egy fiatal nő ágyában. Vagy inkább a bőrében. Hisz megfiatalodott, megélné, meglódult egy időre a szerelemtől. Az élet vizétől újra, ahogy fiatal korában, de várta, valahogy vágyta a kijózanodást is, a nyugodt, munkás hétköznapiakat, amik nem jöttek el soha a lány

mellett. S gyereket meg már amúgy se akart. Hát visszajött a gyerekekhez, a már megcsináltakhoz, és örült, hogy már nem kell felkelni éjszaka egyikhez sem etetni, pelenkázni. Mert nagyok már, mindkettő harminc felé ballag. És minden aláírási jogot átruházott titokban az asszonyra is. Felelőssége teljében. És még talán hálás is volt, a visszatértek hálája ömlött el benne kezdetben, az ismerősség biztonsága és nyugalma. Amit tán nem vett észre senki, tán ő maga sem. És újra csodálta, hogy milyen jól szervez meg mindent az asszony. Ahogy most is, bár egy hete eszméletlen, és a három nő továbbra is dolgozik vagy tanul. A feleség és a két nagylány. Milyen csodásan megszervezik, hogy mindig legyen ott valaki közülük, ha alá kell írni. Alá a beleegyezést a férj, az apa aktuális, életmentő műtétjéhez. Mert a férfi nem adta fel, a férfi teste nem adta fel. Bár agya már alig, egyetlen emberi jellegű gesztusa soha se lesz már, de nem adta fel. Kérdezi még mindig a három nőt, a három, szabad akaratából lett nőt, hogy mivégre?

Miért is jött ő ide vissza? Mert sajnós, csak állítólag kötötte be magát a kocsiban, mert mintha a teljességre törekedett volna az agykérgét illetően. Hol itt, hol ott újra és újra vérzik, és hol itt, hol ott fúrják meg újra a koponyáját, hogy mentse. Hogy legalább az élethez szükséges, kéreg alatti központokat megmentse az életnek.

Mert annyira azért nem volt jóban magával ez, ez a férfi, annyira szabadon azért mégse tudott lenni, létezni, hogy mondja, kimondja, mégse jó ha a szomszéd még mindig be van szervezve az életükbe. Hogy nem jó mégse, ha ő fűt be olykor a lányoknak. Mert neki is befűt és az asszonynak is. És nem jó, ha a szomszéd eltaposott tőken vezet az ő töke útja egy asszonyhoz. Hisz' a szomszéd visszalépett már rég, minek gyújt be mégis? S ha így marad minden, előbb-utóbb ő is le fog konyulni, mi-helyt belép. Mert sose fogja tudni, hogy a szomszéd tüze-e ez éppen, vagy az övé. Mert az ő asszonya rakta, mert várta őt. Őt várta egyedül.

Mert az asszony cicázik csak velük. Cicázik, mintha fiatal lány volna. Csak cicázik, és mintha nem is akarna mást. Mert megszokta, mert nem is tudatosan, de látja, hogy jobb pártában maradni az idők végezetéig egy olyan világban, ahol csak nők vannak, s ezért elkél minden férfisegítség. S a viszonzást halogatni egyre, amíg csak lehet. Ütni a vasat, a férfit, amíg meleg.

És nevetni, felnevetni szabadon, valami apróságon, ami sikamlós mégis. A munkahelyen, hogy ne csak gyorsabban, de könnyebben teljen az idő.

Míg fúrják a férfikoponyát, és szívják le a vérét az agyáról. Hét órán át.

Végrendelet

Ne haragudj, mama, hogy hívlak, hogy zavarlak téged. De egyszer még muszáj lesz átruccannod ide egy pillanatra legalább.

És nézned kell engem, és megértened kell engem, és megbocsátani nekem, ha tudsz.

Mert én, én gondban vagyok. Én megyek, engem visz a sodrás, a történelem sodrása, ennek a válságnak a sodrása, ennek a második világválságnak a sodrása.

És be kell vallanom neked, hogy gondban vagyok magammal, gondban, mert békéltenségben élek a testemmel, megorroltam rá, pedig tudom, nem szabadna.

Mert tőled kaptam, és vigyáztál is rá évekig, évtizedekig, és ettetted és melengtetted és aggódtál érte, és biztattad benne a lelket. Adtad a lelkének az erőt, hogy el ne hagyja sose, míg élsz, de aztán se ezt a testet.

Ami a te testedből lett, s amit én nem szeretek mégse. Mert nem tudom, mama, meddig tart, meddig szolgál engem becsületesen, azaz épen és erősen. Nem mondja, meddig lesz nekem az élet, mert amíg ő lesz, addig lehetek én is. Mert dolgozni kell vele, eltartani magam még sokáig, a nyugdíjig. De ha az kevés lesz, azután is dolgoznom kell még valamit, hogy ne szoruljak senkire. Pláne a gyerekekre, akiket már most megkérnék a legszívesebben, hogy tagadjanak meg, tagadjanak le, ha egyszer valamikor is szülőtartásdíjra köteleznék őket. Mert ehhez most még van eszem, még nem vagyok annyira demens, még tán feledékeny se vagyok, bár nem szedek ginkgo kapszulát. Tudod, annak a fának a gyümölcsét, ami ősszel potyog a parkban, és piszokul bűdös, de úgy látszik, hatékony. És bizonyára nem mérgező. Csak bűdös, és jót tett az ösöregnek is. És meg is ették annakidején, ha egyszer nem kaptak mást.

De sajnos itt gázzsámla van és villanyszámla, és még azért is fizetni kell, hogy elvigyék a szemetünket. Bár én legszívesebben magam vinném, ahova kell, hogy csökkentssem a költségeinket. De tényleg, miért is ne lehetne az öreget hulladékszállításra befogni.

De nem ezért kereslek, ezt te tán már meg se érted, nem, mert olykor én se. Hogy hogyan jutottunk idáig, és miért ilyen gyorsan. Bár azt hiszem, veled kezdődött minden, az életem is, de a hanyatlásom is, vagy mindannyiunk hanyatlása, nem tudom. Hisz hanyatlani a test nem tud, vagyis tud, ájulásba vagy halálba, de ez, ez a testi hanyatlás itt nem lesz olyan. Ez közgazdasági hanyatlás, érték-hanyatlás, aminek a vége szerintem a totális elértéktelenedés. A test árucikk-telenedése, akkor, ha már hasznót nem tud hajtani.

És akkor tényleg, minék is zavarlak? Habár veled kezdődött minden, te még valahogy lelkileg érintetlenül kerültél ki a nagy testi leértékelésből. A testek akciós, már-már mínuszba futó leárazásából. Te még úgy hitted, kézben tartható minden, ami a testi épségedre tör és elvehetné a munkaképességedet. Te még boldogan, teljes lelki békében kenegtetted a térdedet a vietnámi, majd kínai kenőccsel, mert vártad reggelre a gyógyulást. És sziszegve, félve ugyan, de belementél az izületi nedv pótlására

*Bognár Vivien – Önmagam tükre
Vas Megyei SZC Hefele Menyhért Szakképző Iskola, Szombathely
(Szabó Magda: Szilveszter)*

szánt injekciókúrába. És be is vált, és jobb is lett a térded, és el is vitt téged mind a kettő a nyugdíjkorhatárig. De közben se, aztán se néztél úgy rájuk, a térdeidre, mint bűnösre, mint két *rohadt* bűnözőre, akik elveszik a helyedet, el, mert fájdalommal lepnek meg, el, mert esetleg se jární, se dolgozni nem engednek téged.

Hát akkor hogy is jöhetnél ahhoz, hogy megérts engem, és megbocsáss nekem? Hogy is érthetnéd meg te, aki az első válság alatt még csak gyerek voltál, de én, ebben a másodikban felnőtt vagyok, és igencsak be vagyok rezelve, hogy mi lesz, ha

ez itt fellázad egyszer, ha nem csinálja, amit akarok, amit mondok neki? Mi lesz, ha egyszer ellenem szegül, ha egyszer ellenemre lesz, amit te adtál nekem boldogan, keservesen, mikor szültél.

Mi, anya? Ha egyszer engem ez itt munkaképtelenné tesz. Akkor mi lesz? Ha egyszer hirtelen a senki földjére kerül ez a még élő, létező test, de már munkára képtelen lesz. Mi, ha a senki földje lesz az én testem. Föld, ami nem kell már senkinek? Parlagon hagyott, haszon nélkül való föld? Szántatlan, vetetlen és aratatlan? Csak gazt virágoztató, gazt nevelő föld, ami szép ugyan, de földi mértékkel, ezzel a mostani mértékkel mérve haszontalan? Pedig, mama, még a gyomnövények nagy része is hasznos, hasznos lehet, mert gyógyító növény, gyógynedvek keringnek benne.

De én mama, már ha értesz engem, mi végre leszek. Mi végre lesz az én gazdasági-anyagi haszontalanságom?

Mert te még elaggottan, olykor temetőbe zavartan is büszke városépítő nyugdíjas lehettél. Te, ha ránéztek a ráncos, hüllőszerű arcodra, a pihés, fehér hajadra, és azt kérdezték, mit keres még ez itt, ez, ez a temetőszökevény, megsértődhattél. Neked még fájhatott, hogy így bánnak a fiatalok veled, azok, akiknek a várost építetted egykor. És nem kellett arra gondolnod, nem az a baj, hogy a város öregszik, hanem az, hogy a fiatalok elvándorolnak a munkanélküliség elől. A maradási, a szülési kedvetlenség az igazi baj, s az ott maradt fiatalok pánikja, hogy ha jobb elmenni, velünk, a mégis ott maradtakkal mi lesz? Nem, neked akkor még nem kellett átlátnod semmit. Neked akkor még bőven elég volt a tudat, hogy a nyugdíjad bőven fedezi a kiadásaidat, míg ezek a nagyszájú, kegyetlen, embertelen nyikhajok csak unatkoznak vagy bünyöznek a nagy pénzhányukban, vagy főnek a saját mérgük levében. S ráadásul, úgy nyolcvan fölött nem sokkal hirtelen csoda lettél, eü-i csoda, mert az új, fiatal orvos túlgyógyszerezett, de te túlélted azt is. A lelkes, fiatal, friss diplomás istenbarma felírta neked a régi gyógyszereidet, de újakat is írt hozzá. Bizonyára tudat alatt fellázadt már, ahogy a válság előtti években volt már valami a levegőben, a tarthatatlanság érzete itt is, ott is a szoc. világban, de a jóléti kap.-ban is, valami tobzódás, valami végső kiélés tán, végső kiélése mindennek, amit az emberiség létrehozott, mindannak, amit főleg a gazdagok mutattak fel itt is, ott is. Ételben, kocsiban, házban, szeretők számában. S a doki mintha látta volna már előre, hogy ennek a nagy eü-i dínom-dánomnak egyszer vége szakad, hogy nagy lesz a szakadék az egészség ára és aközött, hogy mennyien tudják majd megfizetni. Mert a gyógyszeripar, a gyógyítástechnika szaladt leginkább előre a fejlettségben, miközben millió gyerek halt meg, és hal azóta is az oltások hiánya miatt. Hát a jó doki, a fiatal szíve szerint sajnálta már tőled, az aggtól a csúcstechnikát, de, szintén tudat alatt megszólta magát, tudat alatti lelkiismeretfurdalása volt, s ezt kompenzálta azzal, hogy felírt neked minden jót, minden régit és újat, és te beszédteél mindent rendesen, tisztelet-tudóan. Minden földi jót, ami meggyógyít, fiatalá tesz szívet, eret és agyat. Csakhogy a jó doki nem gondolt rá, hogy a gyógyszerek hatása kumulálódik, úgy összeadódik benned, s ezért tkp. megmérgezett téged. S egy nap tényleg a gyógyszermérgezés diagnózissal toltak át a rendelőből a kórházba, mert csak kontrollra mentél ugyan, de

amikor behívtak, a rendelőben összeestél, pontosan az ajtó előtt. És most tényleg nem hisztiből estél össze, nem ahogy régen, ahogy a gyerekeid házasságkötésének napján lettél rendre rosszul, hogy orvost kellett hívni hozzád. Tudod, mikor a bátyáim megnősültek, s neked egyikük választása se tetszett.

És te aztán elégedetten kirándulgattál rendszeresen a ruhagyári szigetre, mert csalánt írtak fel neked. Hónapokig nem engedtek semmiféle gyógyszert szedni, de javasolták, igyál sok csalánteát, mosd ki magadból az összes maradék gyógyszert, ami itt-ott leülepedett, megrekedhetett tebenned. Szóval csoda voltál. Csoda, hogy megmaradtál, s aztán éltél is még jópár évig.

Hát hogy is érthetnél meg engem, vagyis ezt itt, ezt a testet, amit te szeretted, s ezért nekem is szeretnem kellene, de nem szeretem, mert fenyeget engem, mert mintha rajtam lenne, a hátamon, ennek a testnek a célzókeresztje. És fenyeget, bár nem mindig, és tudok is tőle aludni, de olykor mégis érzem, kegyetlenül érzem, hogy rajtam van, ott van. Itt, a hátamon, és egyszer tényleg lelő engem, elgáncsol, keresztbe tesz nekem, és akkor hogy is lesz?

De te ezt nem értheted, mama, már látom, nem, mert te sose voltál ilyen helyzetben. Nem, mert a tied, a tested még közösségi volt valahogy, közös volt akkor is, mikor hegyeket mozgattál vele, és akkor is, amikor előregedett, amikor, mint munkaeszköz, kiszállt alólad, mint egy bányaló. Mert jó nyugdíjad volt, bár a vége felé kicsit be kellett segítenünk neked anyagilag, és ráadásul bagóért jutottál a legjobb agyértágító gyógyszerekhez, úgy, hogy sose felejtettél el fürödni, és gyógyszert felírni, és pénzt utaltatni velünk a gondozó szolgálatnak az ebédedért, vásárlásért, takarításért.

Szóval aranyéleted volt, mama, életed alkonyán is. És akkor ugyan hogyan is tudnád megérteni és megbocsátani nekem, hogy nem szeretem a testet, amit adtál, mert legalább egy kijelző lenne rajta, mint az autók műszerfalán, hogy mi az, ami fogytán van benne, mit kellene adnom neki, hogy tovább tartson. Bár legszívesebben csak rúgnék bele, rúgnék bele, hogy beszéljen, legalább szóljon hozzám, hogy szavakkal és ne ezzel a folytonos némasággal fenyegetessen.

Igen, mama, mert te, te voltál az egyetlen ember az életemben, akit ismertem, arról ismertem, hogy képes volt több napig hallgatni, ha megharagudott valamiért. S mivel te érzékeny, árván, félárván nőtt gyerek voltál, apátlan, anyátlan élted túl a gyerek- és kamaszkort, hát érzékeny voltál, minden szíre-szóra sértődő alkat. És bizalmatlan is, olyannyira bizalmatlan, hogy vénségedre egyszer, végre! Kibukott belőled, hogy te szereted a magányt. És hogyan szeretted volna, mert mindig a magad ura szeretted volna lenni, mi, a gyerekeid csak a te tévedéseid voltunk, a te szociális tévedéseid, hogy az embernek illik megsokszorozni magát, mielőtt a sírba dől. De tkp. te mindig is érezted, hogy a homo socius egy nagy badarság, hogy alapjában véve az ember társas lény is, meg nem is, de ha teheti, akkor nem az. Ha teheti, akkor csak él, él önnön magának, él annyira magának, amennyire csak teheti, ameddig nem szúr szemet az önzősége. És tkp. tán mi is éreztük, hogy a te tévedéseid vagyunk, valamik, amik egy rossz döntésedből, rossz ideából születtünk ugyan, de egyszer

majd csak elmúlunk fölötted, mint a nyári vihar vagy ilyesmi. Hát így, ezzel a valódi háttérídeával talán mégse volt olyan nagy kunszt napokig hallgatni. Kis időre felszabadulni alólunk, kis időre fellelegezni neked, elfelejtve, hogy vagyunk, és hogy illik aggódnod értünk.

Mert három nap azért túlzás, ilyen sokáig hallgató szülőről én még sose hallottam. Az már felér egy keresztre feszítéssel, amit ugye azért csak Istennek szabad elrendelni. De te bírtad a hallgatást, miközben mi eszméletlenül aggódtuk magunkat, hogy vége, itt a vége a szeretetednek, hogy vissza azt sosem nyerjük. És fogytunk, és kedvetlenek voltunk napokig, míg te hallgattál. Pont úgy, mint ez a kereszt itt a hátamon, ha rá gondolok olykor, és akkor órákra elmegy a kedvem még az élettől is.

És akkor te, a szentségit, te vagy ez a kereszt a hátamon, ez, ez a világ hallgatása arra az esetre, ha már hasznom nem lesz egy szál se.

És akkor tényleg, hogy is érthetnél meg, és mit is kellene, és kinek, megbocsátani? Mert azért szerethetnél volna annyira, hogy ilyen némaságokat, ilyen élhetetlenségeket ne rémülődzzek a hátamra, anyám! Bárhol is vagy, irgalmas tehozzád legyen egy más valaki. Mondjuk valamelyik testvérem. De ők meg nem is értenék, miféle irgalomra lenne szükséged. Mert ők leléptek az első adandó alkalommal a családból, a te egyszemélyes büvkörödből, őket nem tudtad olyan sokáig ámulatba ejteni, mint engem, de megijeszteni se tudtad őket, hogy addig, olyan sokáig hallgatsz, hogy kiszerepsz belőlük.

Csak én rekedtem meg valahogy, én, az élet és te közötted valahol. Mert nekem nem volt kedvem választani teközötted és az élet között, nekem kellett mindkettő. Én nem, ahogyan a nővérem és a bátyám tudott szó nélkül elmenni melletted olykor, mert egy városban éltetek. De ők megtették tényleg, hogy nem, sose békültek ki veled, s neked így kellett meghalni.

De menj csak, vagyis maradj, ne gyere, maradj csak ott, ahol vagy, és felejtse el azt, amit mondtam. Haragudj, amiért haragudni kell, és bocsásd meg vagy ne, amiért úgy érzed, arra szorul. Legyél már végre szabad minden gyermeki nyafogástól, hisz ezt akarod, nem igaz? Hajadonságot és gyermektelenséget a szíved szerint.

És tényleg, csoda voltál, nagy mázlista, hogy ennyi évet megértél mégis. Mert ahogy a boncolási jegyzőkönyvet olvastam, kiderült, hogy minden szerveid olyan tropa volt már, hogy csoda volt, hogy éltél. A jegyzőkönyv szerint a szíved, agyad, érrendszered elméletileg már kb. 3-4 éve halott volt. De te mégis éltél. Ugyan mi tarthatott életben, ha nem a hallgatás, a te hallgatásod, és a tesók viszonthallgatása? De ugyan mire vártál? Hogy csoportosan eléd járuljunk, térdre rogyjunk, és egyetértően, egyetemlegesen megkövetünk téged, a bocsánatodat kérjük? És miért? Hogy megszülettünk, bár szíved szerint egyikünket se akartad?

Lehet. Ahogy most rád gondolok, elképzelhetőnek tartom ezt is. Ezt. Hogy elvárod az elnézés-kérést azért, amit te tettél velünk. Hogy mondjuk megszültél bennünket kénytelen-kelletlen, kényszeredetten. És akkor tényleg rossz ajtón kopogtatók.